

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ
Fidesz - Magyar Polgári Szövetség

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: T/1657

Érkezett: 2006 DEC 11.

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés Elnöke részére

Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

A Házszabály 85. § (2) bekezdése alapján a következő törvényjavaslatot terjesztem elő az életüktől és a szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló egyes törvények módosításáról. A törvényjavaslat indoklással ellátott szövegét mellékelem.

Budapest, 2006. december 11.

Cseresnyés Péter
Fidesz - Magyar Polgári Szövetség

Dr. Répássy Róbert
Fidesz - Magyar Polgári Szövetség

Dr. Hargitai János
Kereszténydemokrata Néppárt

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

KÉPVISELŐI ÖNÁLLÓ INDÍTVÁNY

2006. évi ... törvény az életüktől és a szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló egyes törvények módosításáról

1. §

Az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény 2/B. § (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a szovjet hadifogságba esett katonát 1945. május 9-től kényszermunkára hurcoltnak kell tekinteni.”

2. §

Az életüktől és a szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt megnyitásáról és a kárpótlás lezárásáról szóló 2006. évi XLVII. törvény 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az 1. §-ban meghatározott jogosult 2007. december 31-ig a Központi Igazságügyi Hivatalhoz (a továbbiakban: KIH) nyújthatja be kérelmét. A kérelmet a KIH bírálja el. A jogosult a kárpótlás iránti kérelmét, sérelmet szenvedett személyenként külön-külön, e törvény végrehajtási rendeletének mellékletét képező adatlapon nyújthatja be.”

3. §

E törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvénytörtő elítélések áldozatainak jogi és erkölcsi értelemben vett rehabilitálását a rendszerváltást követően elfogadott kárpótlási törvények (1989. évi XXXVI. törvény, 1990. évi XXVI. törvény) vállalták fel, majd ezt követően a fenti sérelmekhez tapadó vagyoni kárpótlást az Országgyűlés az 1992. évi XXXII. törvény megalkotásával próbálta rendezni. A jogalkotó szándéka szerint a törvény a teljes sértetti kör számára megnyitotta volna a kárpótlásra való alanyi jogosultságot. Tekintettel arra, hogy számos sérelmet szenvedett jogosultsága sem a tételes jogból, sem a jogelvekből egyébként nem volt levezethető, a törvényjavaslat előterjesztői az állampolgári jogegyenlőséget rendező elvként tekintve próbálták kialakítani a kárpótlásra jogosultak körét. Az 1992. évi XXXII. törvény általános elvként leszögezi, hogy kárpótlás illeti meg azokat a személyeket, illetőleg hozzátartozóikat, akiket 1939. március 11. és 1989. október 23. között az életüktől vagy szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak. Ugyanakkor a jogalkotó eredeti szándéka ellenére is akadtak olyanok, akik a törvény szűkítő rendelkezései miatt nem váltak kárpótlásra jogosulttá. A Javaslat a szovjet hadifogságba esett katonákra vonatkozó szabályokat kívánja a történelmi tényekhez igazítani. A módosítás következtében csupán néhány száz fővel bővülne a kárpótlásra jogosultak köre. A Javaslat elfogadása esetén – a kárpótlási igények érvényesíthetősége érdekében – indokolt a kárpótlási határidő újbóli megnyitása is.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A kárpótlási törvény hatályos rendelkezései szerint a szovjet hadifogságba esett katonát 1945. augusztus 1-jétől kell kényszermunkára hurcoltnak tekinteni. Ebből következik, hogy az a katona, aki ezt megelőzően szovjet fogságban, nem harci cselekmények során hunyt el, a jogszabály szerint nem tekinthető kényszermunkára hurcoltnak, így kárpótlásra sem jogosult.

Európa-szerte 1945. május 9-ét tekintik a Győzelem napjának (VE-DAY, Victory in Europe Day). Európában ezen a napon ért véget a második világháború. 1945. április 25-én az amerikai és a szovjet csapatok találkoztak az Elbánál. Április 30-án a Berlint ostromló szovjet erők elfoglalták a Reichstagot, Hitler öngyilkos lett. Május 8-án a III. Birodalom kapitulált, a német haderő feltétel nélkül letette a fegyvert. Május 9-én a szovjet hadsereg elérte Prágát, ezzel az európai hadszíntéren a második világháború véget ért. Május 9-én a fasizmus felett aratott győzelemről emlékeznek meg világszerte, amely Európában egyben a Béke napja is. Magyarországon 1945. április elején fejeződtek be a katonai hadműveletek. 1945. április 4-én a szovjet Tájékoztatási Iroda közleményben jelentette be a világnak, hogy a szovjet csapatok befejezték Magyarország egész területének elfoglalását. A lényegét tekintve ez meg is felelt a valóságnak, bár április közepéig még szörványos harcok előfordultak az osztrák határ menti magyar falvak térségében. A katonai hadműveletek április 13-án fejeződtek be. (A rendszerváltás előtt április 4. volt a Magyar Népköztársaság nemzeti ünnepe.)

A hatályos törvényben meghatározott dátum (1945. augusztus 1-je) önkényes időpontnak tekinthető, ami sem a magyarországi, sem az európai történelmi eseményekkel nem támasztható alá. Az augusztus 1-jei dátum a távol-keleti háborús eseményekkel sem magyarázható. 1945. augusztus 8-án, a potsdami egyezmény megállapodásainak megfelelően a Szovjetunió is hadat üzent Japánnak. 1945. augusztus 6-án a Paul W. Tibbets ezredes által vezetett Enola Gay nevű B-29-es bombázó atombombát dobott Hirosimára, amit 9-én a Nagaszaki elleni újabb atomtámadás követett. Augusztus 14-én Hirohito császár bejelentette, hogy Japán elfogadja a kapitulációs feltételeket. Az Egyesült Államokban az időzónákból adódó eltérés miatt augusztus 15-én emlékeznek meg a Japán felett aratott győzelemről (*V-J Day*). A fegyverletételről szóló parancs nem jutott el azonnal a Mandzsúriában állomásozó japán alakulatokhoz, akik egészen augusztus 19-ig harcoltak a szovjet hadsereggel szemben. A fegyverletételről szóló egyezményt hivatalosan 1945. szeptember 2-án írták alá a tokiói-öbölben horgonyzó Missouri csatahajón.

A Javaslat az Európában hivatalosan is elfogadott 1945. május 9-i dátumot jelöli meg kezdő időpontként, amelytől kezdve a szovjet hadifogságba került katonát kényszermunkára hurcoltnak kell tekinteni. Az eddigi szabályozáshoz képest fennálló mintegy három hónapos különbség vélhetően nem okoz gondot a végrehajtásban. Az új rendelkezés legfeljebb néhány száz hozzátartozó számára teszi lehetővé a vagyoni kárpótlás igénybevételét. A Javaslat elsősorban szimbolikus jelentőségű; az állami költségvetésre nem ró komoly terhet, ugyanakkor történelmi igazságot szolgáltat az érintetteknek.

A 2. §-hoz

A kárpótlásról szóló törvény határidőinek újbóli megnyitása a jogosultak jogos igényeinek kielégítése céljából indokolt. A rendelkezésre álló adatok alapján szükséges a határidő 2007. év végéig történő meghosszabbítása, hogy ezt követően e kérdés véglegesen lezárható legyen.